

Drängsered var först

Jordbrukskasserörelsen inom Föreningsbanken Torups område är egentligen något mer än 50 år gammal. Den i början av år 1932 bildade RLF-avdelningen i Drängsered beslöt nämligen vid sitt möte i kommunalrummet i Nyhem den 14 februari 1932 att tillsätta en kommitté, "som fick i uppdrag att verka för medlemsanslutning till en jordbrukskreditkassa för orten, samt att utlysa nytt möte för eventuellt bildande av en kassa."

Till kommitté valdes Eugen Andersson, Ramnared, sammankallande, Elam Samuelsson, Fagerhult, Carl Johansson, Måsared, Knut Nilsson, Kjärshult, J L Mårtensson, Gräppered, och Alfred Nilsson, Efshult, Abild.

Vid mötet hölls anföranden i ärendet av ombudsman Carl Berntsson, Falkenberg, och lantbrukare Sten Nilsson, Dylpered, Ljungby.

En försöksteckning startades, och redan den 15 mars var det dags för konstituerande sammanträde med "Drängsered och Krogsereds Jordbrukskassa, förening m b p a". Till ordförande vid sammanträdet utsågs Hugo Hansson, Falkenberg. Protokollförare var Oskar Kristensson, Elgås, medan Eugen Andersson och Johan Bengtsson, Måsared, skulle justera protokollet.

24 medlemmar

24 personer hade tecknat sig för medlemskap, och då detta var tillräckligt beslöts bilda en ekonomisk förening med begränsad personlig ansvarighet: Drängsered och Krogsereds Jordbrukskassa m b p a. Till styrelse utsågs Herman Jönsson, Drängsered, ordförande, John Johansson, Kihla, kamrer och föreståndare för kassan, Gustav Bengtsson, Ugnhult, kassakontrollant, J L Mårtensson, Gräppered, vice ordförande, samt Nils Nilsson, Rya.

Av de 24 första medlemmarna är — när detta skrives 1984— endast två kvar i livet, nämligen Gustav Bengtsson, Ugnhult, och Gustav Johansson, Torbjörnhult.

Under året anslöt sig ytterligare 58 personer, varför medlemsantalet vid första verksamhetsårets utgång var 82. Varje medlem tecknade minst en andel å 3 kronor, vilket skulle utgöra grunden för föreningens egna kapital.

Första stämman

Den första ordinarie årsstämman hölls i Drängsereds bygdegård den 15 april 1933, under ledning av vice ordföranden J L Mårtensson. Stämman beslutade "att tillgängliga vinstmedel efter första verksamhetsåret, kronor 7:30, skulle överföras till reservfond". Vidare beslöts att tilldela styrelsen ett belopp om 50 kronor, som ersättning för arbetet under 1932.

1933 års nettovinst var 284:97, som överfördes till reservfonden. Styrelsen fick 100 kronor i ersättning och kamrern 125 kronor. Året därpå var vinsten 372:56, ersättningarna oförändrade. För 1935 hade vinsten ökat till 562:36, ersättningarna till styrelse och kamrer var fortfarande oförändrade, men stämman anslog 35 kronor som telefonersättning för kamrern, och revisorerna fick 15 kronor. Dessutom anslogs till omkostnad för stämman 10 kronor.

Ännu 1945 uppgick ersättningen till kamrern inte till mer än 350 kronor plus 35 kronor till telefon. Styrelseledamöterna hade 5 kronor per bevistat sammanträde, revisorerna hade tillsammans 40 kronor.

Minimal byråkrati

Som synes handlade det om små belopp, och ersättningarna blev därefter. Det krävdes

verkliga intresse och uthållighet av de engagerade, särskilt då kassans kamrer John Johansson. Hans stora ambition var att bygga upp en i alla avseenden solid jordbrukskassa, som med ett minimum av byråkratiskt krångel på billigaste sätt kunde tillgodose kundernas behov.

Sin egentliga expedition hade John i sitt hem i Kihla — det blev mycket kvällsarbete — men det förekom även expedition i Drängsereds och Krogsnereds kyrkbyar. I Drängsered var det fram till 1938 hos dåvarande ordföranden, Herman Jönsson, och därefter hos Ambjörn och Rut Karlsson i deras nybyggda fastighet. En gång i veckan var det expedition i Drängsered, och två gånger i månaden hos Hjalmar och Rut Gustafsson på gamla Gästgivargården i Krogsnered. Under 1940-talet utökades expeditionstiden i Drängsered med kvällsöppet en gång i veckan. Även övriga styrelseledamöter fick turas om, i regel två åt gången, att delta i expeditionsarbetet som medhjälpare till John.

Många mil per cykel

Det måste betecknas som en prestation av John Johansson att under trettio års tid, upptill övriga sysslor, sköta sitt uppdrag i kassan. På grund av synskada hade han inte bil, utan tog sig mestadels fram cyklande, med expeditionsmateriel och pengar i en väska, fastbunden på pakethållaren. Det blev med tiden åtskilliga mil, med tanke på att sträckan Kihla-Krogsnered-Kihla är cirka 20 km och Kihla-Drängsered-Kihla cirka 8 km. Ersättningen för kassans skötsel ökades efterhand, men i mycket blygsamt tempo.

Jordbrukskassan blev redan från början till god hjälp för ortens befolkning. Det rådde svåra ekonomiska förhållanden. Växeltransaktioner och kontokrediter hade stor omfattning. Kassan medverkade aktivt till att sanera och förbilliga kreditförhållanden och bankförbindelser. Vid några tillfällen kunde konkurs undvikas genom kassans bistånd.

En stark kraft

Vid 1940 års stämma avgick Herman Jönsson som ordförande och styrelseledamot. I hans ställe invaldes Johan Bengtsson, Måsared, som därmed blev kassans andre ordförande.

Johan Bengtsson blev en ovärderlig medhjälpare till John Johansson. Utrustad med goda kunskaper, stor arbetsförmåga, noggrannhet och siffersinne, gjorde han stora insatser, först som ordförande, därefter som kassakontrollant och slutligen som medhjälpare vid bokföring och expedition.

Johan Bengtsson avgick 1965, efter 25 år som förtroendeman i kassan. År 1962 anställdes Lilian Carlson som kamrer i kassan, och i samband därmed inrättades en fast expedition, försedd med för tiden ändamålsenlig utrustning. Expeditionen hade nu en mera bankmässig prägel, och omsättningen steg undan för undan.

Vid denna tid besöktes kassan av dåvarande direktören i Hallands Centralkassa, Oskar André, som uttryckte sin tillfredsställelse över kassans skötsel och den ändamålsenliga lokalen. Men ökat öppethållande och fler kunder gjorde att lokalen ganska snart blev för trång.

Bankmässiga lokaler

1966 blev den tidigare affärslokalen i Leo och Lilian Carlsons fastighet ledig, och kassan beslöt, i samråd med Centralkassan — eller regionbanken, som det nu skulle heta —, att överta lokalerna och inreda dem till bank. Lokalerna renoverades och fick bankmässig inredning och utrustning. Värdeskåp med bankfack för uthyrning anskaffades.

Trots att det ekonomiska klimatet under 1960-talet och början av 1970-talet inte var speciellt gynnsamt för de mindre kassorna, kunde Drängsered-Krogsnereds jordbrukskassa fortsätta sin konsolidering. Det genom sparsamhet och försiktig expansion tillkomna egna kapitalet gav, i takt med höjningarna av diskontot, allt bättre avkastning.

Drängsered kunde!

Kassans kunder visade god lojalitet. Låntagarna var måna om att uppfylla sina förpliktelser, och den enda kreditförlusten var en växel på 1 500 kronor. Drängsered-Krogsereds kassa hade den i förhållande till omslutningen bästa soliditeten inom Hallands Centralkassas område. Även kreditlikviditeten var hög. Efter kommunsammanslagningen 1974 gick Hylte kommun ut med en låneförfrågan till Föreningsbanken, rörande ett lån om 1 miljon kronor. Det visade sig då att Drängsered var den enda bank inom området, som vid detta tillfälle kunde bifalla låneansökan. Lånet användes för att finansiera vatten- och avloppsledningar inom byggnadsplanelagt område i Drängsered.

Orostecken

Emellertid inträdde förhållanden som fördunklade utsikterna mot framtiden. Relationerna mellan socknarna Drängsered och Krogsered förändrades. Genom påtvingad ändring av indelningen kom socknarna att tillhöra olika pastorat och olika kommuner. Samhörigheten började lösas upp, kundunderlaget i Krogsered minskade. Och från regionbanken hade länge kommit propåer om det lämpliga i att fusionera med Föreningsbanken Torup. Ett sådant förfarande skulle vara till fördel för båda parter, sades det.

Sista året

Under 1977 beslutades om och genomfördes en fusion mellan föreningsbankerna i Drängsered och Torup. Krogsereds andel avskildes och fördes till Ätran. Därmed blev 1976 det 45:e och sista redovisningsåret för Föreningsbanken Drängsered-Krogsered.

För detta år redovisades en nettovinst på 11 533 kronor. Till värderegleringskontot avsattes 30 000 kronor, varefter den uppgick till 100 000 kronor. Inventarierna var nedskrivna så långt lagen tillät. Insatskapital och reservfond uppgick till 219 066 kronor. Medlemsantalet var 199, inlåningen låg på drygt 7 miljoner kronor och utlåningen var cirka 5.6 miljoner. Fusionen innebar en välkommen förstärkning av de mottagande kassornas soliditet.

John Johanssons dröm om en lönsam, solid kassa hade infriats, men tanken på fusion kunde han inte biträda. Utvecklingen inom bankområdet hade gått fort under 1960- och 1970-talen. Införandet av data, och ändrade rutiner, underlättade mängdbehandling men ställde samtidigt krav på allt större omsättning för att hålla kostnaderna på en rimlig nivå. Den tid som har gått efter fusionen visar, att den blev till nytta för den gemensamma föreningsbanksrörelsen på orten.

Lennart Carlsson, Stensered

Förteckning över ordförande och övriga styrelseledamöter:

Ordförande: Herman Jönsson, Drängsered, Johan Bengtsson, Måsared, Gustav Bengtsson, Ugnhult, Lennart Carlsson, Stensered.

Övriga styrelseledamöter: John Johansson, Kihla, J L Mårtensson, Gräppe-red, Nils Nilsson, Rya, Hjalmar Gustafsson, Krogsered, Evert Nilsson, Gudvarshult, Ambjörn Carlsson, Drängsered, Thure Larsson, Forshult, Inge Nilsson, Gudvarshult, Henry Jacobsson, Tränshult.

Kopia från Årsredovisning 1984, Föreningsbanken, Torup